

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis

Till lagutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis (RP 175/2025 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för utlåtande till lagutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Joni Korpinen, justitieministeriet
- planerare Essi Kuitunen, justitieministeriet
- specialsakkunnig Pauliina Penttilä, kommunikationsministeriet
- konsultativ tjänsteman Katariina Simonen, inrikesministeriet
- jurist Mikaela Nurkki, Transport- och kommunikationsverket
- kriminalinspektör Anu Jaakkola, centralkriminalpolisen
- expert Askö Metsola, Finlands näringsliv rf
- jurist Janne Hälinen, FiCom rf
- verkställande direktör Peter Sund, Finnish Information Security Cluster - Kyberala ry, företrädare även Teknologiindustrin rf.

Inget yttrande av

- Electronic Frontier Finland - Effi ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

(1) Enligt uppgift förbättrar den föreslagna regleringen polisens möjligheter att få gränsöverskridande information för brottsutredningens behov. Utskottet anser att propositionens och den bakomliggande EU-regleringens mål att utveckla tillgången till digital information för brottsutredning är behövligt och ändamålsenligt.

Utlåtande KoUU 2/2026 rd

(2) Sakkunniga har framfört att de nya och enhetliga gränsöverskridande förfaranden som regleringen medför i princip kan minska tjänsteleverantörernas administrativa börda. Å andra sidan har det betonats att de krav som ställs på tjänsteleverantörerna kan kräva nya lösningar av jourkaraktär, och bland annat de relativt stränga tidsgränserna enligt regleringen kan medföra utmaningar och merkostnader särskilt för mindre aktörer.

(3) Sakkunniga har också betonat att uppnåendet av propositionens mål förutsätter tillräckliga resurser för myndighetsuppgifter.

(4) Dessutom har sakkunniga betonat att man noggrant bör följa utvecklingen i andra medlemsstater när det gäller påförande av påföljdsavgifter för att säkerställa att påföljderna är proportionerliga.

Uppgifter som centralmyndighet som föreslås för Transport- och kommunikationsverket Traficom

Beredningen av ärendet. (5) Enligt utredning till utskottet ombads Transport- och kommunikationsverket (nedan Traficom) inte bli medlem i den arbetsgrupp som beredde det betänkande som ligger till grund för propositionen, eftersom regleringen inte bedömdes gälla Traficom. Arbetsgruppen stannade dock i sitt betänkande för att föreslå att de uppgifter som avses i propositionen anförtros Traficom.

(6) Enligt propositionen har som alternativ också bedömts om uppgiften som centralmyndighet kunde anförtros Polisstyrelsen eller Centralkriminalpolisen. Sakkunniga har dock framfört att dessa alternativ inte har bedömts tillräckligt grundligt vid beredningen.

Innehållet i uppgiften som centralmyndighet. (7) Uppgiften som centralmyndighet består enligt propositionen av samarbete med kommissionen och tillsynsmyndigheterna i de övriga medlemsländerna, mottagande och bedömning av tjänsteleverantörernas anmälningar, förande av register, påförande av påföljdsavgifter samt rådgivning till tjänsteleverantörerna. Den nya uppgiften föreslås för Traficom utan att det anvisas några tilläggsresurser för den.

(8) Enligt uppgift har kommunikationsministeriet redan vid beredningen av propositionen framfört att uppgifter i anslutning till straffrättsliga förfaranden inte naturligt lämpar sig för Traficom. Traficom har för närvarande inga uppgifter som hänför sig till eller stöder insamling av elektroniska bevis och har ingen roll i de gällande förfarandena för inhämtande av bevis. Den föreslagna uppgiften som centralmyndighet förutsätter alltså även nytt slags kunnande av Traficom.

(9) Traficom har vid utfrågningen framfört att den föreslagna uppgiften som centralmyndighet inte heller nödvändigtvis bidrar till att främja det förtroende som verket nödvändigtvis behöver i samarbetet med aktörerna inom branschen, särskilt i skötseln av sina cybersäkerhetsuppgifter.

(10) Traficoms lämplighet som centralmyndighet har motiverats bland annat med verkets kännedom om den digitala miljön och de rättsliga frågor som gäller den samt om aktörerna inom kommunikationsbranschen. Kommunikationsutskottet anser det vara klart att Traficom har sådan

Utlåtande KoUU 2/2026 rd

kompetens. Sakkunniga har dock ansett att eftersom brottsutredningen numera i hög grad baserar sig på utnyttjande av digital information, bör också de brottsbekämpande myndigheterna och de myndigheter som ansvarar för straffrättsliga förfaranden utveckla sin kompetens på det sätt som digitaliseringsutvecklingen förutsätter.

(11) I propositionen bedöms inte antalet kontakter till centralmyndigheten eller omfattningen av de åtgärder som har att göra med uppgiften. Inte heller antalet företag som omfattas av tillsynen har uppskattats. I propositionen konstateras det endast att det finns ett stort antal tjänsteleverantörer som omfattas av regleringen och som tillhandahåller tjänster inom unionen.

(12) Kommunikationsutskottet fäster lagutskottets uppmärksamhet vid att definitionen av tjänsteleverantör i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2023/1544, och bestämmelsernas tillämpningsområde till denna del, för närvarande är tämligen oklara. Sakkunniga har bedömt att begreppet tjänsteleverantör sannolikt avser en betydligt större grupp aktörer än enbart de kommunikationsförmedlare som för närvarande står under Traficom's tillsyn med stöd av annan lagstiftning. Tolkningen av definitionen av tjänsteleverantör är av väsentlig betydelse också med tanke på innehållet i och omfattningen av uppgiften som centralmyndighet.

Resursläget vid Traficom. (13) Enligt propositionen kräver skötseln av uppgiften som centralmyndighet resurser på minst två årsverken. Traficom's budgetfinansiering skärs ned med 17 procent under denna regeringsperiod. EU-lagstiftningen om digitalisering, data och cyberfrågor har ökat betydligt under de senaste åren, och Traficom har ålagts ett betydande antal nya uppgifter som verket på grund av det allmänna ekonomiska läget har varit tvunget att sköta främst med befintliga resurser. Kommunikationsministeriet har bedömt att den EU-lagstiftning om digitalisering, data och cyberfrågor som ska genomföras kommer att ge Traficom resurseffekter på 82,5 årsverken. Av dessa har endast 26,5 årsverken anvisats finansiering, vilket innebär att ämbetsverket ska sköta resten av uppgifterna (56 årsverken) med de nuvarande resurserna som minskar i och med produktivhetsprogrammet. Bedömningen innehåller inte de resursbehov som den aktuella propositionen medför.

(14) Till följd av den ovan beskrivna utvecklingen, som redan pågått en längre tid, har verket enligt utredning till utskottet varit – och kommer att vara – tvunget att prioritera sina uppgifter kraftigt. I verksamheten vid Cybersäkerhetscentret vid Traficom syns detta enligt uppgift bland annat i form av längre svarstider till olika samhällsaktörer och medborgarna.

(15) Kommunikationsutskottet har upprepade gånger uttryckt sin oro över Traficom's ökade uppgifter och över den faktiska försämringen av de resurser som står till Traficom's förfogande för skötseln av dess lagstadgade uppgifter. Sakkunniga har i stor utsträckning uttryckt oro över att också uppnåendet av målen i den nu aktuella propositionen förutsätter tillräckliga resurser för myndighetsuppgifterna.

Slutsatser

(16) Kommunikationsutskottet har i flera tidigare utlåtanden och betänkanden uttryckt sin oro över Traficom's möjligheter att sköta sina uppgifter som är centrala särskilt med tanke på cybersäkerheten och den övergripande säkerheten i Finland.

Utlåtande KoUU 2/2026 rd

(17) Enligt utskottet är det klart att myndighetsfunktioner måste prioriteras i det rådande ekonomiska läget. När verkets uppgifter ökar ytterligare är utskottet dock allvarligt oroat över om Traficom kan sköta alla sina lagstadgade uppgifter på behörigt sätt.

(18) Utskottet betonar kommunikationsministeriets åsikt att de uppgifter som hänför sig till straffrättsliga förfaranden och bevisinhämtning i huvudsak bör kvarstå på de brottsbekämpande myndigheternas ansvar och att de i fortsättningen inte bör anförtros Traficom.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att lagutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 17.2.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jouni Ovaska cent
vice ordförande Timo Furuholm vänst
medlem Marko Asell sd
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Petri Huru saf
medlem Mauri Kontu cent
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Mats Löfström sv
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Pinja Perholehto sd
ersättare Vesa Kallio cent.

Sekreterare var

utskottsrad Juha Perttula.